

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА



**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з формування природної кормової бази ставів,
призначених для вирощування різних вікових
груп нових промислових ліній українських
порід коропа**

Київ — 2025

УДК [639.311:574.5]:639.371.52

М–54

Рецензент:

О. В. Дерень — зав. лаб. кормів і годівлі риб ІРГ НААН, к. с.-г. н., с.н.с.

Методичні рекомендації з формування природної кормової бази ставів, призначених для вирощування різних вікових груп нових промислових ліній українських порід коропа / авт.-упор. Григоренко Т. В., Чужма Н. П., Базаєва А. М. Київ : Інститут рибного господарства НААН, 2025. 20 с.

У методичних рекомендаціях представлені матеріали щодо заходів з формування природної кормової бази ставів для забезпечення харчових потреб цьогоріток та дволіток нових промислових ліній українських порід коропа.

Рекомендації розраховані на практичне використання в рибницьких господарствах різних форм власності України та вищих навчальних закладах із підготовки фахівців з рибництва.

Рекомендації розглянуті координаційно-методичною радою Інституту рибного господарства НААН (протокол № 3 від 13 листопада 2025 року).

Затверджено вченою радою Інституту рибного господарства НААН (протокол № 13 від 14 листопада 2025 року).

ISBN 978-617-8580-23-0

© Інститут рибного господарства НААН

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ПРИРОДНА КОРМОВА БАЗА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ПРИ ВИРОЩУВАННІ РІЗНОВІКОВИХ ГРУП КОРОПА	4
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНОЇ КОРМОВОЇ БАЗИ ПРИ ВИРОЩУВАННІ РІЗНОВІКОВИХ ГРУП КОРОПА.....	11
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ СТАНУ ЕКОСИСТЕМИ СТАВІВ ТА РОСТУ РИБИ	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	18

ВСТУП

Основним об'єктом риборозведення в аквакультурі України є короп. Для збільшення обсягів виробництва продукції коропівництва в ставових господарствах дедалі більше уваги приділяється поліпшенню наявних і виведенню нових високопродуктивних ліній та помісей коропа з корисними господарськими ознаками. Одним із методів збільшення виходу товарної продукції у риборівництві є промислове схрещування генетично різнорідних особин, яке широко використовується у коропівництві. Отримані в результаті різних схрещувань особини під впливом ефекту гетерозису мають вищу життєстійкість та більшу продуктивність, порівняно з вихідними формами [1–4].

Водночас, окрім генетичних особливостей, важливого значення при цьому набувають і питання, пов'язані із забезпеченням сприятливих умов вирощування новостворених помісей, що дають змогу їм максимально реалізувати свої потенційні можливості росту і розвитку. Пріоритетне значення в даному контексті має комплекс абіотичних (насамперед температурний, хімічний та гідрологічний режими) та біотичних (якісний та кількісний склад кормових організмів, густина посадки риб, заростання акваторії тощо) чинників середовища ставів [5–9].

Рибницькі стави коропових господарств мають низку екологічних особливостей і переважно належать до евтрофікованих водойм, для яких характерний підвищений вміст у воді органічної речовини та досить нестабільний кисневий режим. Тому спрямоване регулювання екологічного стану середовища, зокрема гідрохімічних показників, є одним із найважливіших чинників, за яких вдається створити сприятливі передумови для оптимізації функціонального стану організму риби.

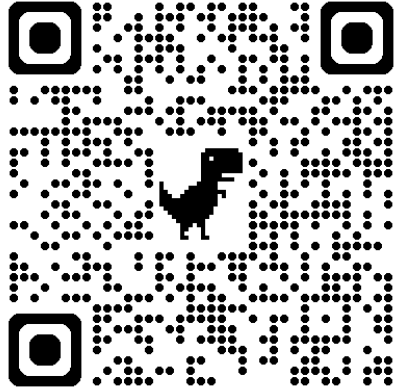
Ще важливішим чинником біологічного характеру є забезпеченість риби природною їжею за різноманітних умов формування природної кормової бази ставів. Отримання високоякісної, зокрема органічної продукції, безпосередньо залежить від забезпечення трофічних потреб

об'єктів культивування за рахунок приросту кормових організмів, оскільки природні корми можуть бути основним джерелом надходження до організму риб незамінних амінокислот, вітамінів, ферментів, ненасичених жирних кислот, тобто важливих для життєдіяльності компонентів, які найповніше відповідають біологічним потребам організму коропа [5, 10–13].

Особливого значення забезпеченість коропа природною їжею набуває в процесі вирощування племінного матеріалу та в період виробництва товарної продукції на перших роках життя риб. Тому оцінка стану природної кормової бази за розвитком гідробіологічних угруповань рибницьких ставів першочергове значення має для вирощування продукції, отриманої від схрещування селекційних груп коропа, які можуть поступатися вихідним формам за пошуковою здатністю щодо споживання природної поживи.

Таким чином, створення сприятливих умов у процесі вирощування коропа є одним із ключових завдань у ставовому рибництві, спрямованих на підвищення продуктивності ставів.

Підготовлені методичні рекомендації розроблені за результатами науково-дослідних робіт, проведених у період 2024–2025 рр., з використанням нормативно-технологічних документів, розроблених в Інституті рибного господарства НААН та інших наукових установах.



Репозиторій Інституту рибного
господарства НААН:
<https://repo.if.org.ua/index.php>

**Методичні рекомендації з формування природної кормової бази
ставів, призначених для вирощування різних вікових груп нових
промислових ліній українських порід коропа**

Відповідальний редактор: Симон М. Ю.
Верстка: Архангельський Є. Ю.
Літературний редактор: Швець Т. М.
Коректор: Люткевич І. С.

Інститут рибного господарства НААН,
вул. Обухівська, 135, м. Київ-164, 03164
Електронна адреса: info.iforgua@gmail.com;
тел.: +38 (044) 227-01-86.

Підписано до друку 18.12.2025 р., протокол вченої ради № 14.
Формат 60×84/16. Папір офс. Замовл. №16. Друк офсетний.
Наклад 100 прим. Друкарня ТОВ «ПРО ФОРМАТ», 02166, м. Київ,
вул. Кубанської України, 45 Б, оф.16, тел.: +38(044) 353-85-58